Hukuk Bölümü 2008/323 E., 2008/406 K.

- **İDARİ YAPTIRIM TÜRLERİ**
- **OLUMSUZ GÖREV UYUŞMAZLIĞI**

- 4857 S. İŞ KANUNU [Madde 102]
- 4857 S. İŞ KANUNU [Madde 108]
- 4857 S. İŞ KANUNU [Madde 32]
- 4857 S. İŞ KANUNU [Madde 41]
- 5326 S. KABAHATLER KANUNU [Madde 16]

"İçtihat Metni"

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bursa Bölge Müdürlüğü'nün 16.1.2007 gün ve 837 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 32 ve 41. maddelerine muhalefet edildiğinden bahisle aynı Kanunun 108. maddesine dayanılarak 102. maddesine göre davacı şirket adına idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

BURSA 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 26.2.2007 gün ve 2007/372 Müt. sayı ile, 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 3. maddesinin, Anayasa Mahkemesince iptal edildiği, 5560 Sayılı Kanunun 6.12.2006 tarihinde TBMM'de kabul edildiği ve 19.12.2006 tarih ve 26381 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdiği, Kanunun 31. maddesi ile 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 3. maddesinde değişiklik yapıldığı, diğer kanunlarda aksine hüküm olmadığı takdirde idari yaptırım kararlarına karşı Kabahatler Kanunundaki hükümlerin uygulanacağının ifade edildiği, böylece özel kanunlarda idare mahkemesinin görevli olduğu yazılı ise, sulh ceza mahkemelerinin bu davalara bakamayacağının anlaşıldığı; 4857 Sayılı İş Kanunun 108/2. maddesi ile "...

.... Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç (7) gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir." düzenlemesi getirildiğinden, Mahkemelerince görevsizlik kararı vermenin gerekmiş olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

BURSA 2. İDARE MAHKEMESİ; 29.2.2008 gün ve E: 2007/543, K:2008/184 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine göre kendi özel kanunlarında idare mahkemelerine itiraz yolu öngörülmeyen veya idari yargının görev alına giren bir işlem kapsamında verilmeyen idari yaptırım kararlarına karşı Sulh Ceza Mahkemelerine başvurulmasının gerektiği; öte yandan 4857 sayılı İş Kanununun 108. maddesinin 2. fıkrasında yer alan cezalara karşı yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği yolundaki hükmün yürürlükten kaldırıldığı, halen idare mahkemelerinde görülmekte olan davaların, açıldığı mahkemede görülmesine devam edileceği yönünde istisnai hükme de yer verilmediği; bu durumda, davacı şirkete 4857 sayılı Kanunun 102. maddesine aykırı hareket ettiği gerekçesiyle verilen para cezasından kaynaklanan uyuşmazlığı çözümleme işinin 5728 sayılı Kanunun 578. maddesi ile Mahkemelerinin görev alanından çıkarıldığından, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine göre uyuşmazlığı çözme görevinin Sulh Ceza Mahkemesine ait bulunduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 22.12.2008 günlü toplantısında;

I- İLK İNCELEME :Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Olayda, adli ve idari yargı yerlerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, kararların kesinleşmesinden sonra, Davacı vekili tarafından, para cezasına karşı ikinci kez adli yargı yerinde itirazda bulunulması üzerine Mahkemece; idare mahkemesine ait dosya da temin edilmek suretiyle görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi başvurulmuştur.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, Bursa 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nce yapılan başvurunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına uygun olacağından ve usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II- ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTINTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4857 sayılı Kanun'un 32, 41, 102 ve 108. maddelerine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Ücret ile ilgili hükümlere aykırılık" başlıklı 102. maddesinde; Kanunun, 32 nci maddesinde belirtilen ücret ile işçinin bu Kanundan veya toplu iş sözleşmesinden veya iş sözleşmesinden doğan ücret ödemelerini süresi içinde kasden ödemeyen veya eksik ödeyen; 41 inci maddesinde belirtilen fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödemeyen, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmayan, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almayan işveren veya işveren vekiline para cezası verileceği belirtilmiş; "İdari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususlar" başlığını taşıyan 108. maddesinde ise, "(Değişik: 15/5/2008-5763/10 md.) Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para

cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır." denilmiş, madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu durumda, 4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde

" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemeye göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bursa 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 26.2.2007 gün ve 2007/372 Müt. sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 22.12.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.